METING 2020

Monitor LOB

ad consult

Rapport Monitor LOB 2020

Samenvatting 2e meting

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
het Expertisepunt LOB VO-MBO

Arbeid Opleidingen Consult B.V.
Giessenburg, 3 juni 2020

© 2020 AO Consult, all rights reserved

INHOUD

OVER DE MONITOR LOB 4

LOB IN VISIE + BELEID 5

LOB-ACTIVITEITEN + BEGELEIDING 6

PROFESSIONALISERING + KWALITEITSBEWAKING 7

WAARDERING + GEWENSTE ONDERSTEUNING 8

ALGEMENE CONCLUSIES 9

AANBEVELINGEN 10

OVER DE MONITOR LOB

LOB/ Loopbaanoriëntatie en -begeleiding moet leerlingen en studenten helpen meer inzicht te krijgen in hun mogelijkheden, eigen kwaliteiten en drijfveren. Ook richt het zich op het ontwikkelen van loopbaancompetenties en bereidt het leerlingen/studenten voor op de vervolgstap. LOB moet daarnaast realistische informatie geven over beroepen en arbeidsmarkt en zo helpen bij het maken van de juiste vervolgstappen in studieloopbaan en beroepskeuze.

MONITOR LOB/ Om een beeld te krijgen van de LOB-activiteiten in de scholen en om na te gaan of scholen behoefte hebben aan ondersteuning, laat het Expertisepunt LOB de Monitor LOB uitvoeren door onderzoeksbureau AO Consult. De monitor kent drie meetmomenten: 2018, 2020 en 2021/2022. Dit rapport vat de uitkomsten samen van de tussenmeting in 2020.

ONDERZOEKSOPZET/ De Monitor LOB is een mix van kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Via online vragenlijsten wordt bij een grote groep informatie opgehaald en via focusgroepen wordt binnen een kleinere groep de gevonden informatie verdiept: hoe ziet de wereld achter de grafieken eruit?

DOELGROEPEN/ Het onderzoek richt zich op vo en mbo. Daarbinnen is informatie verzameld bij bestuurders, schoolleiders, decanen/LOB-coördinatoren en leerlingen/studenten.

FOCUSGROEPEN/ Omdat in de 1e meting in 2018 een online enquête onvoldoende respons gaf onder leerlingen en studenten, was het plan deze groepen in de 2e meting alleen via focusgroepen te bevragen. Helaas brak de coronacrisis uit op het moment dat er slechts één gesprek plaatsgevonden had (met havo/vwo-leerlingen). De andere 8 geplande focusgroepen (met bestuurders, schoolleiders, decanen, vmbo-leerlingen en mbo-studenten) zijn in overleg met de begeleidingscommissie in deze meting komen te vervallen.

RESPONS ENQUÊTE/ Aan de enquêtes werkten 1.427 respondenten mee. Door een andere manier van benaderen en het uitbreken van de coronacrisis is de respons bij bestuurders en schoolleiders in het mbo uiteindelijk dermate laag dat het geen representatief beeld geeft. Dit beeld kan voor alle andere groepen (waaronder LOB-coördinatoren in mbo) wel gegeven worden.

	VO	MBO
Bestuurders/CvB	113	14
Schoolleiders/locatiedirecteuren	660	24
Decanen/LOB-coördinatoren	509	107

LOB IN VISIE + BELEID

AANDACHT VOOR LOB/ Bestuurders geven in 2020 zonder uitzondering aan dat er aandacht is voor LOB. Dat is vrijwel nooit uitsluitend op bestuursniveau, maar vaak in een mix van bestuur- en schoolniveau of helemaal overgelaten aan scholen/locaties zelf.

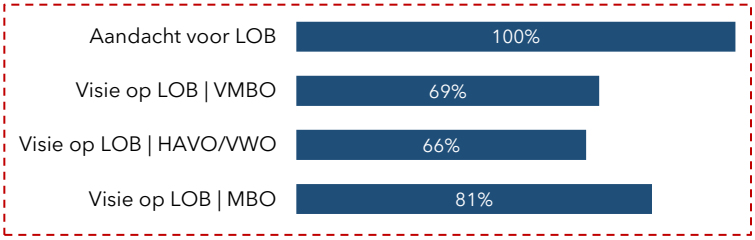

VISIE/ Een visie is er nog niet overal: in het mbo is dit het vaakst op orde. In de andere schoolsoorten geven de decanen en LOB-coördinatoren aan druk bezig te zijn de visie te ontwikkelen. De visie laat zich in het vo met stip kenmerken door oriëntatie op beroep, profiel en vervolgonderwijs, waar het in het mbo het vaakst gekenmerkt wordt door kennis van eigen talenten en aandacht voor de vijf loopbaancompetenties.

BELEID/ LOB-beleid wordt in het vo het vaakst uitgewerkt in een LOB-werkplan en/of het PTA. In het mbo gebeurt dat veelal in een beleidsplan/teamplan en/of een LOB-werkplan. Borging van LOB vindt plaats doordat hier formatie specifiek voor vrijgemaakt wordt. Daarnaast neemt een deel van de schoolleiders LOB op in de kwaliteitscyclus.

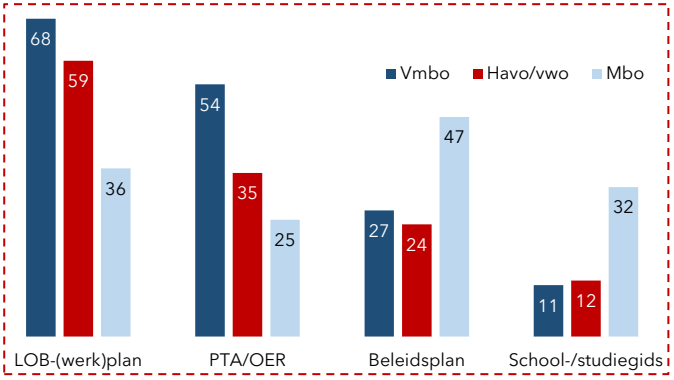

TAKEN OP SCHOOL/ Qua taken op het gebied van LOB binnen school zijn leidinggevenden veelal bezig met het uitzetten van visie en beleid, waar decanen en LOB-coördinatoren LOB coördineren. Mentoren en LOB-begeleiders richten zich op het begeleiden leerlingen en studenten. De concrete uitvoering van LOB is doorgaans in handen van decanaatsmedewerkers, docenten, leerlingen/studenten en hun ouders.

LOB-ACTIVITEITEN + BEGELEIDING

LOB-ACTIVITEITEN/ LOB komt volgens decanen en LOB-coördinatoren vooral aan de orde tijdens de mentorlessen en studieloopbaangesprekken.

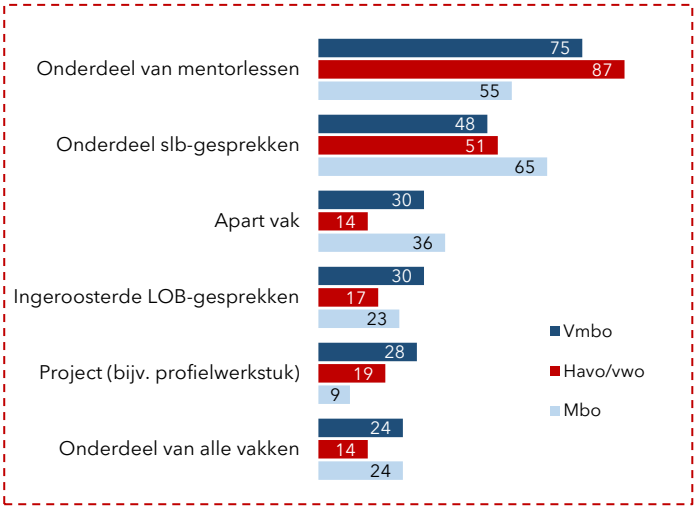

BEGELEIDING/ Begeleiding aan leerlingen in het vo wordt vooral gegeven tijdens loopbaangesprekken en/of voortgangsgesprekken, vaak gehouden door de mentor of decaan. In het mbo gebeurt het op verschillende manieren: zowel in de vorm van voortgangsgesprekken en/of loopbaangesprekken als in gesprekken waarin studentzorg centraal staat.

STARTMOMENT LOB/ In het mbo staat LOB meestal direct in het eerste jaar al op het programma. In het vmbo start de aandacht voor LOB bij een aanzienlijk aantal scholen eveneens in het eerste jaar en is dat vanaf het tweede leerjaar op vrijwel alle scholen het geval. De aandacht voor LOB in havo/vwo komt in vergelijking iets later: de meerderheid van de scholen begint hiermee vanaf het derde leerjaar (als de profielkeuze gemaakt moet worden).

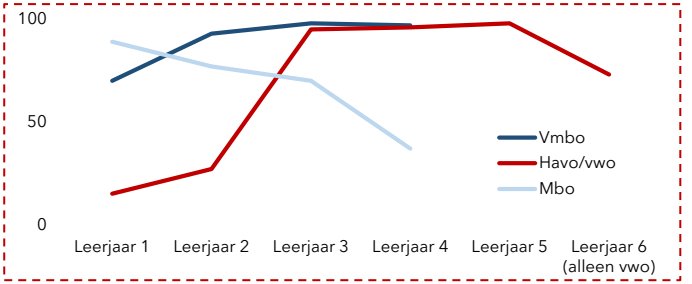

SAMENWERKING MET EXTERNE PARTIJEN/ Samenwerking met externen bij de vormgeving van LOB gebeurt vooral met bedrijven (vmbo/mbo) en vervolgonderwijs (havo/vwo).

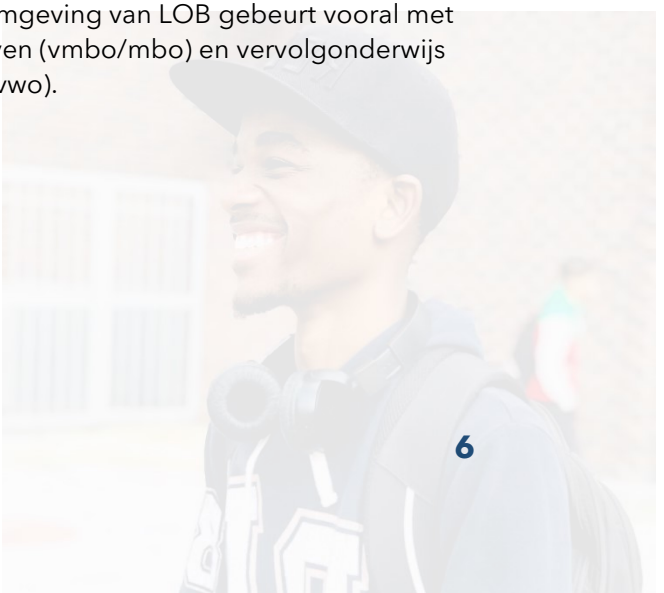

PROFESSIONALISERING + KWALITEITSBEWAKING

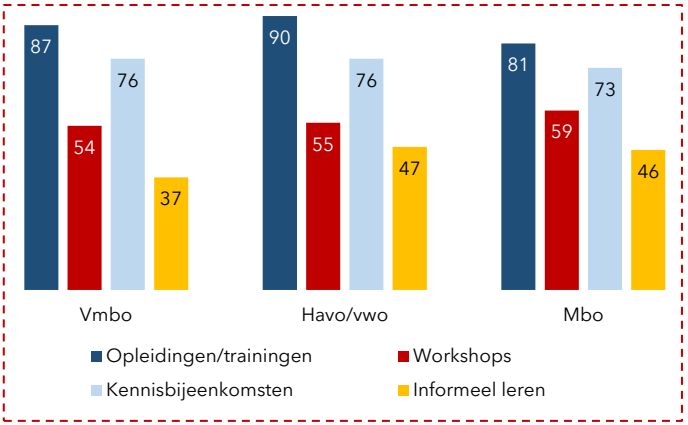

PROFESSIONALISERING/ Decanen en LOB-coördinatoren geven in meerderheid aan dat het voor hen mogelijk is zich verder te professionaliseren op het gebied van LOB. In het vmbo en het mbo is één op de tien er niet van op de hoogte dat school hen hierin faciliteert. Mogelijkheden zijn er in veel gevallen in de vorm van het volgen van opleidingen/trainingen en het bijwonen van kennisbijeenkomsten. Doorgaans wordt professionalisering op het gebied van LOB gefaciliteerd door het beschikbaar stellen van budget en (in iets mindere mate) uren.

KWALITEITSBEWAKING/ Op de meeste scholen wordt LOB geëvalueerd, in het vmbo nog meer dan in havo/vwo en mbo. In havo/vwo en mbo gebeurt het in een ongeveer één op de vier scholen niet systematisch of is het bij de schoolleider niet bekend dat het gebeurt. Binnen LOB richten de evaluaties zich veruit het vaakst op specifieke activiteiten en de begeleiding daarbij.

AAN DE SLAG MET RESULTATEN/ Uitkomsten van de evaluaties worden volgens ongeveer de helft van de decanen en LOB-coördinatoren besproken met de schoolleiding en/of medewerkers. In het mbo wordt ten opzichte van het vo relatief vaak een verbeterplan opgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van LOB-evaluaties.

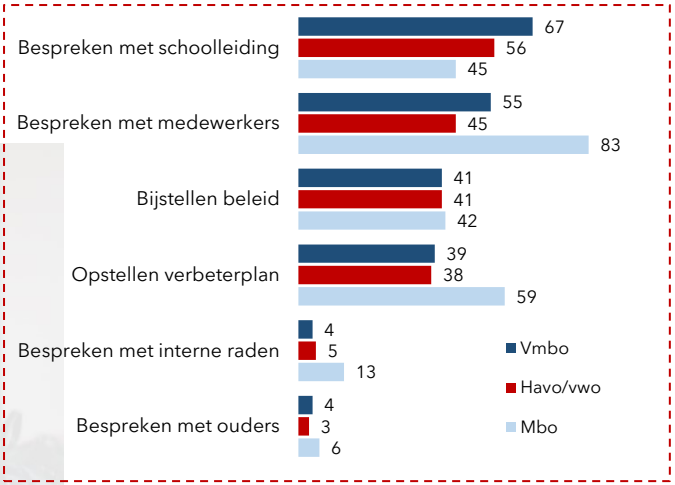

WAARDERING + GEWENSTE ONDERSTEUNING

WAARDERING/ In het vo krijgt LOB van zowel decanen, schoolleiders als bestuurders een ruime voldoende, variërend van een 6,7 tot een 7,1. In het mbo liggen de rapportcijfers telkens lager dan in het vo, in 2020 variëren de rapportcijfers tussen een 6,2 en een 6,6. Het opzetten en uitvoeren van LOB-activiteiten wordt door decanen en LOB-coördinatoren het vaakst als goed beoordeeld. Onder schoolleiders is meer diversiteit in de opvatting over wat er goed gaat bij LOB. Schoolleiders in het vo noemen ook het opzetten en uitvoeren van LOB-activiteiten.

GEWENSTE ONDERSTEUNING/ Vrijwel alle decanen en LOB-coördinatoren geven aan dat ze op enig gebied behoefte hebben aan ondersteuning. Het vaakst bij het creëren van betrokkenheid binnen de school, de beschikbare middelen en het professionaliseren. In vmbo en mbo is er relatief vaak behoefte aan ondersteuning bij het vormgeven van LOB en in havo/vwo bij het uitwerken van een visie op LOB.

VOORGENOMEN ACTIES OP HET GEBIED VAN LOB/ Decanen en LOB-coördinatoren in het vmbo willen zich de komende tijd gaan richten op het uitbreiden en verbeteren van de huidige LOB-activiteiten en professionalisering. Schoolleiders geven aan dat ze zich willen gaan toeleggen op het opstellen, bijstellen en evalueren van visie en beleid. Decanen in havo/vwo richten op korte termijn de aandacht op visie en beleid en het aanpassen en intensiveren van de huidige LOB-activiteiten. Schoolleiders zien eveneens hun prioriteit bij LOB-visie en -beleid. Decanen en LOB-coördinatoren in het mbo zijn van plan aan de slag te gaan met professionalisering, gevolgd door visie en beleid. Schoolleiders geven aan zich met name bezig te gaan houden met de huidige LOB-activiteiten, onder meer door zorg te dragen voor meer eenheid tussen de activiteiten, het herzien van bestaande activiteiten en het anders inregelen van de activiteiten in de opleidingen.

ALGEMENE CONCLUSIES

We kunnen voorzichtig een overall positief beeld schetsen, in grote lijnen vergelijkbaar met vorige meting.

LOB-ACTIVITEITEN/ Scholen bieden veel en verschillende LOB-activiteiten en begeleiding en zijn druk bezig met LOB. In het vmbo wordt er in het eerste jaar op veel scholen een start gemaakt met LOB en in het tweede leerjaar is het een onderdeel van het onderwijsprogramma op bijna alle vmbo-scholen. In havo/vwo-klassen wordt doorgaans later gestart met LOB, meestal vanaf de derde klas als een profielkeuze gemaakt moet worden,. In het mbo zijn de meeste scholen vanaf het eerste jaar dat de studenten studeren bezig met LOB.

INBEDDING IN HET CURRICULUM/ LOB in vmbo is vergeleken met havo/vwo en mbo vaker een apart vak. We zien dat in havo/vwo en in het mbo LOB als apart vak juist minder gebruikelijk wordt. In het vo blijft LOB meest gebruikelijk als onderdeel van de mentorlessen, in het mbo als onderdeel van de SLB-gesprekken.

FACILITERING/ In havo/vwo lijkt de facilitering van decanen beter geregeld te zijn dan in 2018. Dit duidt er op dat er in havo/vwo stappen zijn gezet. De focus bij havo/vwo in de voorgenomen acties ligt vooral op visie en beleid. In vmbo en mbo geeft men aan dat de focus meer ligt op activiteiten en professionalisering.

EVALUATIE/ Een aandachtspunt voor zowel vo als mbo blijft evaluatie. Specifieke activiteiten worden geëvalueerd maar bredere evaluatie van LOB-beleid in relatie tot visie en ambities lijkt nog vaak uit te blijven. Het delen van de uitkomsten buiten het management is eveneens een aandachtspunt. Verbeterplannen naar aanleiding van de evaluaties worden in het mbo vaker geformuleerd dan in het vo. Over de facilitering en met name de evaluaties van LOB zijn decanen en LOB-coördinatoren kritischer dan de schoolleiders.

AANBEVELINGEN

Waar heel veel al gebeurt in lijn met de ambities zoals die zijn opgesteld in de Kwaliteitsagenda LOB in het vo en de Ambitieagenda LOB in het mbo, is er op een aantal punten nog ruimte voor verbetering.

LOB IN HET CURRICULUM/ LOB kan nog meer integraal onderdeel worden van het gehele curriculum. Nu is de meest voorkomende vorm dat LOB een plek heeft in de mentorlessen.

BELEID ZICHTBAAR MAKEN/ LOB-beleid is in de meerderheid van scholen inmiddels uitgewerkt. Het is belangrijk dat dat ook gebeurt op de scholen waar dat nog niet het geval is. Daarnaast is de zichtbaarheid voor ouders en leerlingen/studenten een aandachtspunt: deze zou vergroot kunnen worden door dit ook een plek te geven in het PTA/OER, de website of de schoolgids/studiegids.

(ONDERSTEUNING BIJ) PROFESSIONALISERING/ Professionalisering van LOB-medewerkers kan nog meer gestimuleerd worden. Zowel schoolleiders als decanen/LOB-coördinatoren geven zelf aan dat ze hierin graag nader ondersteund willen worden.

(ONDERSTEUNING BIJ) CREËREN BETROKKENHEID/ Een ander aandachtspunt dat naar voren komt, is de wens om een bredere betrokkenheid te creëren in de hele school ten aanzien van LOB. Zowel decanen/LOB-coördinatoren als schoolleiders geven daarbij aan ondersteuning te kunnen gebruiken.

EVOLUTIE VAN DE EVALUATIE/ Een belangrijk verbeterpunt dat voor vele scholen nog op de lijst staat, heeft betrekking op de evaluatie van LOB. Alhoewel de meerderheid aangeeft LOB te evalueren, gebeurt dat nog weinig in concrete relatie tot geformuleerde visie en uitgezet beleid. Zorg als school in het kader van de kwaliteitscyclus LOB voor een jaarlijkse evaluatie van het LOB-beleid en betrek daarbij zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens, waaronder ten minste de tevredenheid van de leerlingen. Richting het Expertisepunt is het aanbevelenswaardig dit expliciet op te nemen in het activiteitenplan voor de korte termijn.

DELEN RESULTATEN/ In aanvulling op de vorige aanbeveling, is het bovendien belangrijk dat de resultaten ervan meer gedeeld worden, om te beginnen met leerlingen/studenten en interne raden (medezeggenschapsraad, ouderraad, leerlingenraad, studentenraad) om ook hen te betrekken bij verbetering van LOB en het LOB-beleid.

ao consult